

SV

SV

SV

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 29.4.2008
KOM(2008) 231 slutlig

**RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL RÅDET, EUROPAPARLAMENTET,
EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN OCH
REGIONKOMMITTÉN**

om genomförandet av Kultur 2000-programmet

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1.	INLEDNING.....	3
2.	BAKGRUND TILL PROGRAMMET	3
3.	EXTERN UTVÄRDERING	4
3.1.	Förutsättningar och syfte med utvärderingen.....	4
3.2.	Metod	4
3.3.	Resultat.....	5
4.	HUVUDSAKLIGA REKOMMENDATIONER TILL FÖLJD AV UTVÄRDERINGEN SAMT KOMMISSIONENS KOMMENTARER.....	7
5.	KOMMISSIONENS SLUTSATSER.....	11

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL RÅDET, EUROPAPARLAMENTET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN OCH REGIONKOMMITTÉN

om genomförandet av Kultur 2000-programmet

1. INLEDNING

Denna rapport läggs fram i enlighet med artikel 8 i Europaparlamentets och rådets beslut nr 508/2000/EG¹ av den 14 februari 2000 om upprättande av Kultur 2000-programmet (nedan kallat *programmet*), där det anges att en slutlig utvärdering om programmets genomförande ska läggas fram när programmet fullbordats. I rapporten redovisas kommissionens ståndpunkt när det gäller de allmänna slutsatserna och rekommendationerna efter den slutliga externa utvärderingen av programmet. Utvärderingsresultaten finns här:

http://ec.europa.eu/culture/index_en.htm

Dessa slutsatser och rekommendationer bygger på omfattande undersökningar där man har vänt sig till deltagare och de viktigaste medverkande parterna i Kultur 2000. Resultatet av dessa undersökningar återges i en bilaga till den slutliga utvärderingsrapporten.

2. BAKGRUND TILL PROGRAMMET

Enligt beslut nr 508/2000 (nedan kallat *beslutet*) var syftet med programmet att främja ett kulturområde som är gemensamt för Europas folk genom att stödja samarbete mellan konstnärer, kulturarbetare, privata och offentliga kulturfrämjare och kulturella nätverk.

Denna verksamhet skulle bidra eller kunna bidra till att uppnå följande mål:

- Främja kulturell dialog och de europeiska folkens kännedom om varandras kultur och historia.
- Främja kreativitet samt kulturens spridning över gränserna, med stark betoning på ungdomar och socialt missgynnade personer samt på kulturell mångfald.
- Framhäva kulturell mångfald och utveckla nya kulturella uttrycksformer.
- Dela med sig av det gemensamma kulturarvet av betydelse för hela Europa.
- Ta hänsyn till den roll som kulturen spelar i den socioekonomiska utvecklingen.
- Främja interkulturell dialog och ömsesidigt utbyte mellan europeiska och icke-europeiska kulturer.

---

¹ EGT L 63, 10.3.2000.

- Bekräfta att kulturen är en ekonomisk faktor och en faktor för medborgarskap och social integration.
- Ge EU:s medborgare ökad tillgång till kulturella aktiviteter och utvidga deltagandet i dem.

Programmet omfattade tre huvudsakliga typer av åtgärder: Åtgärd 1 – särskilda nyskapande och/eller experimentella åtgärder. Åtgärd 2 – integrerade åtgärder inom ramen för fleråriga, strukturerade kultursamarbetsavtal. Åtgärd 3 – särskilda kulturevenemang med en europeisk och/eller internationell dimension.

Programmet upprättades för perioden 1 januari 2000–31 december 2004. Efter att ha förlängts år 2004², fullbordades det slutligen den 31 december 2006. De viktigaste delarna har dock införlivats i programmet Kultur för perioden 2007–2013.

3. EXTERN UTVÄRDERING

3.1. Förutsättningar och syfte med utvärderingen

På grundval av ramavtalet om tjänster nr EAC/03/06³ gavs ECOTEC Ltd i uppdrag att utföra utvärderingen.

Syftet med den externa utvärderingen var att utvärdera hur programmet genomförts och om programmets mål har uppnåtts, att redovisa i vilken grad de hittills antagna åtgärderna har bidragit betydligt till att uppnå de mål som anges i beslutet och till gemenskapens övergripande mål på kulturområdet enligt artikel 151 i fördraget⁴ samt att ge en erfarenhetsgrund till stöd för genomförande av nya program på kulturområdet, i synnerhet det nya programmet Kultur 2007–2013.

Denna slutliga utvärdering följer på den första och andra externa delutvärderingen⁵ och omfattar samtliga åtgärder som beviljats stöd under perioden 2000–2006. Den analys som utförts beträffande genomförandeorganet för utbildning, audiovisuella medier och kultur (EACEA) gällde endast dess roll vid förvaltningen och genomförandet av Kultur 2000-programmet från det att organet inrättades i januari 2006.

3.2. Metod

Den externa utvärderarens metod kan sammanfattas på följande sätt:

- Granskning av dokument från projektarkiv.
- Intervjuer med personal från Europeiska kommissionen och EACEA.

---

² Europaparlamentets och rådets beslut nr 626/2004/EG av den 31 mars 2004, EUT L 99, 3.4.2004.

³ Ramavtal om utvärdering, tjänster i samband med utvärdering samt stöd till konsekvensbedömningar.

⁴ I fördraget anges att "Europeiska gemenskapen skall bidra till kulturens utveckling i medlemsstaterna med respekt för dessas nationella och regionala mångfald samtidigt som gemenskapen skall framhäva det gemensamma kulturarvet". Dessutom nämns specifika områden för vilka gemenskapen kan bevilja stöd.

⁵ Utvärderingen finns här: http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/evalreports/index_en.htm

- Strukturerade undersökningar med ledamöter av förvaltningskommittén för programmet, de kulturella kontaktpunkterna, de experter som varit involverade i urvalet och andra kulturexperter och de kulturella aktörer som medverkat i programmet som projektledare och medorganisatörer.
- Land- och projektfallstudier.
- Utvärderingsseminarium.
- Samråd via elektroniska kanaler.

Utvärderaren sammanställde sedan en rad rekommendationer och kommissionens ståndpunkt gällande dessa rekommendationer sammanfattas i denna rapport.

3.3. Resultat

1. Extern sammanhållning

Begreppet extern sammanhållning beskriver hur Kultur 2000 passar in i ett större sammanhang när det gäller kulturpolitik och kulturprogram.

Utvärderaren ansåg att en stor andel av EU:s program, till exempel strukturfonderna, Media och Aktivt medborgarskap, har kulturella inslag och att det finns likheter mellan dem och Kultur 2000 när det gäller mål, målgrupper, resultat och effekter. Det finns även flera regionala, interkulturella samarbetsinitiativ och bilaterala initiativ.

Utvärderingar av EU:s program och de undersökningar som gjorts via e-postkontakt med de medverkande parterna visar dock tydligt att Kultur 2000 hade en unik ställning. Inget annat EU-täckande program syftade till att stödja och främja europeiskt samarbete inom kulturområdet, och mot bakgrund av varje EU-programs och regionalt programs klara inriktning och avsedda resultat är det tydligt att eventuella likheter endast var av yttlig karaktär.

Utvärderarens slutsats är att Kultur 2000 helt och hållet kompletterade EU:s övriga kulturprogram och andra nationella/regionala kulturprogram och att det inte upprepade aktiviteter som genomförts på andra håll genom andra liknande program.

Det finns fortfarande utrymme för förbättringar när det gäller utbyte av information och bästa praxis mellan de deltagande länderna, men utvärderingen visar att Kultur 2000 har lett till att den interkulturella dialogen mellan deltagarländerna har fått en mer framskjuten plats och ökad uppmärksamhet.

Intervjupersonerna och respondenterna i undersökningen var eniga om att programmets mål var relevanta och att de aktiviteter som omfattades av stöd var ändamålsenliga. Vissa av de medverkande parterna ifrågasatte möjligheten att uppnå målen med tanke på de relativt begränsade ekonomiska resurserna.

2. Genomslagskraft

Resultatet från granskningen av projektdokument och webbundersökningen av projekten tyder på att programmet åtminstone delvis var framgångsrikt när det gällde att uppnå de uppställda målen och effekterna.

Utvärderaren drar slutsatsen att det fanns vissa faktorer som hindrade kulturella aktörers deltagande i programmet, närmare bestämt i fråga om organisatorisk erfarenhet och ekonomiska resurser. Mot bakgrund av Kultur 2000-programmets begränsade budget är det dock svårt att se hur detta problem skulle ha kunnat lösas inom ramen för programmet.

Programmets övergripande synlighet bland kulturella aktörer ansågs vara god, men respondenterna i undersökningen tvivlade på om dessa aktörer hade tillräckliga kunskaper om programmet.

3. Effektivitet

Kommissionens och EACEA:s personal angav att de hade en konstant hög arbetsbelastning med omfattande administrativa uppgifter, vilket innebar att deras möjlighet att bistå projekten med hjälp blev begränsad. Utvärderaren beaktar det rimliga i respondenternas besked och konstaterar att det gjordes en felbedömning när det gäller balansen mellan personalresurser och mängden arbete under programperioden, särskilt vid toppar.

När det gäller de befintliga IT-systemen anser utvärderaren att de programansvariga inte hade tillräckligt infrastrukturstöd.

För att främja och underlätta tillgång till programmet har kulturella kontaktpunkter inrättats i medlemsstaterna och i flertalet av de övriga deltagarländerna. Enligt utvärderingen har de generellt utnyttjat sina bidrag för att tillhandahålla de kulturella aktörerna en effektiv och verkningsfull tjänst.

Deltagarna var nöjda med ansökningsprocessen och även med den information om programmet som tillhandahölls. De flesta respondenterna i webbundersökningen ansåg att processen var tydlig och att ansökningsomgångarna var lagom många men att de kom vid fel tillfälle. Den andra punkt som kritiserades var längden på själva processen.

Utvärderaren inser dock att faktorer såsom förfarandet med förvaltningskommittén och Europaparlamentets rätt till insyn påverkar processens längd och inte kan undvikas. Utvärderaren konstaterar att urvalsförfarandet inom Kultur 2000 främst hade kunnat kortas genom att hanteringen och bedömningen av ansökningar hade påskyndats.

Enligt respondenterna i undersökningen hade man kunnat göra betydande förbättringar i fråga om spridningen av kunskap om programmet.

Vid utvärderingen konstaterades att de slutliga rapporterna varierade i fråga om kvalitet och användbarhet eftersom informationen om resultat och effekter inte hade samlats in och analyserats systematiskt med avseende på programmets mål. Så gott som alla respondenter ansåg att övervaknings- och rapportformulären var lätta att fylla i och att de tillhörande riktlinjerna var av godtagbar kvalitet, även om man påpekade vissa möjliga förbättringar.

Kommissionens och EACEA:s bedömningar av de slutliga rapporterna inkluderade en betydande finansiell kontroll i syfte att fastställa och avlägsna icke stödberättigande utgifter. Övervakningsprocessen var ett effektivt verktyg för att fastställa och avlägsna sådana utgifter från de slutliga utbetalningarna.

4. Användbarhet

Kultur 2000 har enligt utvärderaren medfört förändringar i Europa och haft en tydlig och omfattande genomslagskraft, i synnerhet för kulturella aktörer, kulturell praxis och kulturpolitik. Genom Kultur 2000 har kulturella aktörer i Europa fått möjlighet att delta i ett omfattande program för samarbete över gränserna inom partnerskap som sträcker sig över 30 länder. Denna möjlighet gavs inte och ges fortfarande inte inom någon annan mekanism. Det har lett till att kulturella aktörer, som tidigare ägnade sig mest åt aktiviteter i sina egna länder, nu har ett mer utåtriktat synsätt och är mer öppna för gränsöverskridande samarbete.

5. Hållbarhet

De kulturella aktörerna meddelade att de har inrättat, stärkt och utvidgat gränsöverskridande nätverk i hela Europa som inte bara leder till att kopplingar och verksamheter upprätthålls utan även att nya samarbetsprojekt uppstår. De nya samarbetsprojekten drivs inom ramen för EU:s kulturprogram, men även oberoende av dem.

Utvärderarens bedömning, som bygger på både projektdokumentation och fallstudier, visar dessutom att åtminstone en del av aktiviteterna och resultaten av Kultur 2000-projekten består efter det att bidragen har förbrukats.

Det finns inga bevis på att Kultur 2000 har lett till att nya regionala eller nationella gränsöverskridande samarbetsinitiativ skapades, men programmet har haft tydliga effekter på kulturpolitiken i vissa deltagarländer. Det inspirerade till ändring av vissa befintliga samarbetsstrukturer och har resulterat i nya medfinansieringsmetoder i flera länder. De sammanlagda medlen för stöd till den interkulturella dialogen har därmed ökat.

4. HUVUDSAKLIGA REKOMMENDATIONER TILL FÖLJD AV UTVÄRDERINGEN SAMT KOMMISSIONENS KOMMENTARER

Utvärderarens huvudsakliga rekommendationer⁶ anges i kursiverad stil och, då det behövs, uppdelade per ämnesområde. Kommissionens svar anges i standardstil.

1. Systemet för programförvaltning

Rekommendation 1

Förvaltningsmyndigheterna bör utvärdera befintliga arbetsmetoder gentemot aktuella modeller för god praxis i syfte att undersöka den felaktiga balansen mellan personalresurser och mängden arbete under programperioden.

Rekommendation 2

Förvaltningsmyndigheterna bör utforma ett årligt program för besök hos en andel av projekten i syfte att tillhandahålla stöd och rådgivning i tekniska frågor.

Rekommendation 3

---

⁶ De som riktas till "förvaltningsmyndigheterna" är avsedda för både Europeiska kommissionen och genomförandeorganet för utbildning, audiovisuella medier och kultur (EACEA).

Förvaltningsmyndigheterna bör ge detaljerad, kvalitativ återkoppling till alla sökande till kulturprogrammet. På så sätt kan de sökande avgöra om de ska ansöka på nytt med ett reviderat projektförslag och hur deras förslag kan förbättras.

Rekommendation 8

Förvaltningsmyndigheterna bör utforska möjligheten att ta fram en databas på Internet med sökmöjligheter. På så vis skulle kulturella aktörer lättare kunna hitta partner och utveckla projektidéer.

Rekommendation 9

Förvaltningsmyndigheterna bör ta över ansvaret för förvaltning och underhåll av projektdatabasen Cupid eller utveckla en liknande databas.

Rekommendation 14

Förvaltningsmyndigheterna bör utveckla en tillfällig programförvaltningsdatabas som stöd för övervakning av ansökningar och projekt tills Symmetry är färdigställd. Den bör innehålla grundläggande information om varje ansökan (till exempel kontaktuppgifter för huvudpartner och medorganisatörer samt en budgetöversikt) och uppgifter om viktiga administrativa hållpunkter (till exempel avtal, betalningar och rapportering).

Rekommendation 15

Förvaltningsmyndigheterna bör fortsätta att förbättra vägledningen för de sökande när det gäller att lämna in ansökningsformulär. Vägledningen bör utökas så att den även omfattar delrapporterna och de slutliga projektrapporterna samt projektförvaltningen. Kvalitetsvägledning och kvalitetsstöd till de sökande och initiativtagarna till projekten kommer att höja kvaliteten på ansökningarna och de projekt som tar emot bidrag. Ett bra exempel på detta är handledningen "Guide for Applicants" för Sokratesprogrammet från juni 2004.

Rekommendation 16

Förvaltningsmyndigheterna bör vidta åtgärder för att förkorta ansökningsprocessen med hjälp av större administrativa resurser för att hantera ansökningar och projektavtal och med hjälp av ytterligare kulture experter för att bedöma ansökningar.

Kommissionens ståndpunkt

Kommissionen instämmer generellt med dessa rekommendationer. Kommissionen har redan inlett en omfattande förenklingsprocess som under 2007 ledde till stora förbättringar, bland annat en ingående revidering av ansökningsomgångarna och ansökningsförfarandet, en tydligare definition av tilldelningskriterierna, en förenkling av de formulär och dokument som ska tillhandahållas, en mer detaljerad återkoppling till de sökande, en effektivisering av den nuvarande programdatabasen samt en ökad flexibilitet när det gäller stödlängden för organisationer verksamma inom kulturområdet, dvs. möjligheten till fleråriga bidrag.

Kommissionen håller även på att utarbeta andra åtgärder som åtminstone delvis kommer att genomföras under 2008, till exempel en programvägledning för de kommande åren för att underlätta för de sökande att planera och göra ansökningar, en närmare övervakning genom

fler besök hos projekten, en mer omfattande användning av schablonbelopp samt en successiv utveckling av onlinesystem för ansökningar och rapportering.

Dessutom har man vidtagit åtgärder internt för att förkorta ansökningsprocessen så mycket som möjligt. Under 2008 kommer man att ersätta avtal med bidragsbeslut inom ett allt större antal områden, vilket bör leda till att processen förkortas med i genomsnitt en månad. En utökad användning av schablonbelopp kommer dels att underlätta ansökningsförfarandet, dels göra ansökningshanteringen inom GD EAC och EACEA snabbare. Som utvärderaren påpekar finns det dock externa faktorer och juridiska begränsningar som innebär att processen inte kan förkortas hur mycket som helst. Kommissionen försöker dock få till stånd en ändring av den rättsliga grunden, vilket skulle göra det möjligt för kommissionen att direkt fatta beslut om beviljande av bidrag, förutom för fleråriga projekt. Om rådet och Europaparlamentet godkänner den nya rättsliga grunden skulle urvalsprocessen kunna kortas med ytterligare flera veckor.

För att åtgärda obalansen mellan personalresurser och mängden arbete under programperioden har kommissionen inrättat en särskild enhet som ansvarar för programmet och den berörda enheten inom EACEA har omorganiserats. Detta kommer att ge stora förbättringar, men utvärderaren har dragit en rimlig slutsats i att kommissionens och EACEA:s konstant höga arbetsbelastning med omfattande administrativa uppgifter kan innebära att de har begränsade möjligheter att bistå projekten.

2. Programmets kommunikationssystem

Rekommendation 4

Kommissionen bör utse en publikations- och kommunikationsansvarig. Denna person bör vara ansvarig för att organisera webbsidorna inom kulturområdet och det redaktionella innehållet och kvalitetskontrollen av dessa samt alla publikationer från kulturenheten/kulturprogrammet, såsom rapporter om programmets temaområden, projektkompendiet och nyhetsbrevet från kulturenheten.

Rekommendation 5

Förvaltningsmyndigheterna bör offentliggöra ett årligt kompendium över projekt som ska finnas på GD EAC:s webbsidor om kulturområdet. Kompendiet bör ha ett sökregister och projekten bör förtecknas efter kulturområde och den huvudsökandes land.

Rekommendation 6

Förvaltningsmyndigheterna bör på nytt införa ett återkommande nyhetsbrev för Kultur 2007. Det bör gälla EU:s samlade kulturpolitik snarare än att inriktas specifikt på programmet Kultur, så att det omfattar ett bredare innehåll.

Rekommendation 7

GD EAC:s webbsidor på kulturområdet bör få ett nytt utseende och presenteras på nytt på ett sätt som uppfyller kommissionens vägledning Information Providers Guide och grundläggande krav på tillgänglighet.

Kommissionens ståndpunkt

Kommissionen anser att lämplig kommunikationsverksamhet är avgörande för ett korrekt genomförande av programmet. GD EAC:s webbsidor på kulturområdet fick ett helt nytt utseende i början av 2008 och nyhetsbrevet kommer att återinföras. Kommunikations- och publikationsverksamheten har rationaliserats som en del av den ovannämnda omorganiseringen av GD EAC och EACEA. EACEA kommer att publicera ett projektkompendium. Kulturinformationsdagarna som infördes 2007 kommer att bli ett återkommande evenemang och utgöra en värdefull möjlighet att ge potentiella sökande information.

3. Spridning av kunskap om programmet

Rekommendation 10

Förvaltningsmyndigheterna bör publicera rapporter om programmets temaområden som ett stöd för spridningen av information om programmets resultat och om goda lösningar.

Rekommendation 11

Förvaltningsmyndigheterna bör anordna en serie evenemang (eller ett separat evenemang) där befintliga projekt kan presenteras för beslutsfattarna och ansvariga för nya utvalda projekt kan delta i genomgångar om projektledning inom kulturprogramförvaltning (till exempel övervakning, utvärdering, finansiell dokumentation osv.).

Rekommendation 12

Europeiska kommissionen bör vidareutveckla det informationsmaterial om bästa praxis som har sammanställts inom EU:s kulturprogram och främja politiska lärdomar gällande den interkulturella dialogen gentemot de deltagande ländernas kulturministerier.

Rekommendation 13

Förvaltningsmyndigheterna bör omstrukturera förlagan för den slutliga rapporten för insamling av detaljinformation om projektens resultat och effekter. Denna information bör användas som ett stöd vid spridningen av kunskap om programmet.

Kommissionens ståndpunkt

Under 2007 gjorde kommissionen avsevärda ansträngningar för att förbättra insamlingen och spridningen av resultat, bland annat genom att införa ett specifikt tilldelningskriterium i ansökningsomgångarna. Just nu håller man på att förenkla lagringen av resultat i en ny databas och detta arbete är nästan slutfört. Resultatet av dessa förändringar kommer att göras tillgängligt längre fram efter en fullständig projektomgång. Man planerar även andra initiativ, till exempel seminarier eller konferenser (eventuellt efter temaområde) där ansvariga för projekten kan presentera bästa praxis, insamling av god praxis gällande den interkulturella dialogen inom programmet som sedan kan utnyttjas inom Europeiska året för interkulturell dialog 2008 samt bättre utnyttjande av de kulturella kontaktpunkterna för spridningsaktiviteter på både EU-nivå och lokal nivå.

5. KOMMISSIONENS SLUTSATSER

Kommissionen instämmer i utvärderarens samlade bedömning att programmet har stimulerat till gränsöverskridande kulturellt samarbete och uppmuntrat ett mer utåtriktat synsätt, vilket har resulterat i ett unikt bidrag till främjandet av ett kulturområde som är gemensamt för Europas folk.

Av denna slutliga utvärdering framgår tydligt att Kultur 2000 på ett lämpligt sätt har genomfört gemenskapens åtgärder på kulturområdet i enlighet med artikel 151 i fördraget och har uppnått de mål som anges i beslutet.

Mer än 1 500 bidrag beviljades till kulturella aktörer under programperioden 2000–2006 och bidragsbeloppen uppgick till mer än 190 miljoner euro.

Av utvärderarens slutsatser framgår att deltagarna var nöjda med programmet och ansåg att det hade ett europeiskt mervärde, trots att det fanns utrymme för förbättringar på vissa områden.

Kommissionen har utökat sitt samråd med kulturektorn betydligt och tar stor hänsyn till de åsikter som de medverkande parterna har uttryckt inom ramen för processen och som även återges i denna utvärderingsrapport.

Mot bakgrund av den erfarenhet som byggts upp inom Kultur 2000 har kommissionen infört många nya inslag och förbättringar i det pågående programmet Kultur för programperioden 2007–2013. Åter andra håller på att utarbetas och kommer till största delen att införas under 2008.

Kommissionen kommer att beakta resultatet av denna utvärdering på lång sikt i arbetet med att utforma den nya generationen EU-program inom kulturområdet efter 2013.